

Σαν μια προσπάθεια εξοικείωσης του ανθρώπου με τη φύση, ο κήπος αποτελεί για τον Michel Foucault χαρακτηριστικό παράδειγμα ετεροτοπίας, ενός κόσμου, δηλαδή, μέσα σε έναν άλλο κόσμο. Μια τέτοια ετεροτοπία είναι και ο κήπος του Μπαμπούση, ένα ουτοπικό όραμα, που έγινε πράξη, μέσα στο αστικό βιομηχανικό τοπίο της οδού Πειραιώς που αποτύπωσε ο καλλιτέχνης στις νυχτερινές φωτογραφίες του πάρκινγκ της Σχολής.

Ο Μπαμπούσης θέλησε να μετατρέψει σε ευτοπία τη δυστοπία αυτού του πάρκινγκ. Ο καλλιτέχνης δημιούργησε έναν κήπο χωρίς την πιστή τήρηση των κανόνων της γεωμετρίας ή την αρχιτεκτονική ακρίβεια που θα παρέπεμπε στους κήπους της Ανατολής. Αντί αυτών, επέλεξε διάφορα τοπικά δέντρα και φυτά, και άφησε τον τελευταίο λόγο στην ίδια τη φύση, που ακολουθώντας γοητευτικά την αλάνθαστη πορεία της, έδωσε έναν αυθεντικό κήπο, παραδομένο σε μια συνεχή φυσική μεταβολή, κοινή μοίρα κάθε ζωντανού οργανισμού. Σεβόμενος απόλυτα την προϊστορία του χώρου, ο Μπαμπούσης επιφύλαξε μια «θριαμβευτική» διαδρομή προς το ξύλινο σπιτάκι του κήπου, κάτω από μια μεγαλόπρεπη πέργκολα. Η μικρή καλύβα του κήπου, ισορροπεί σοφά ανάμεσα στην πραγματικότητα και τη σφαίρα του συμβολικού, αποτελώντας υπόμνηση της ανθρώπινης παρουσίας, βαρόμετρο της εντροπικής διαδικασίας που λαμβάνει χώρα σε κάθε σημείο του κήπου, αλλά και μια ενδυνάμει αναφορά στην καλύβα του Le Corbusier.

Έκτοτε, ο κήπος της ΑΣΚΤ συντηρεί έναν διαρκή διάλογο ανάμεσα στο φυσικό και το αστικό, στο οικείο και το ανοίκειο, με τα κάθε λογής φυτά και δέντρα να μεγαλώνουν κάτω από το αττικό φως και τους ήχους των καλεμιών από τα γειτονικά εργαστήρια γλυπτικής. Σε τελική ανάλυση, ο κήπος λειτουργεί πολυδιάστατα ως μια προτροπή επαναδιαπραγμάτευσης της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση, ως μια απόπειρα αναδιαμόρφωσης, σε νέα βάση, των ανθρώπινων σχέσεων, και ως μια πρόταση κοινωνικού ανασχηματισμού.

Είναι λοιπόν τόσο σημαντικός αυτός ο κήπος για τον Μπαμπούση, ώστε να ονομάσει και να νοσηματοδοτήσει την έκθεση για τα πενήντα χρόνια της καλλιτεχνικής του πορείας; «Ο κήπος είναι το πιο μικρό κομμάτι του κόσμου και συγχρόνως είναι η ολότητα του κόσμου» θα πει ο Foucault. Έτσι κι εδώ, ο κήπος είναι μόνο ένα μικρό μέρος του πολύπλευρου έργου του καλλιτέχνη, που όμως εμπεριέχει όλη την αλήθεια και τη φιλοσοφία του έργου του. Γιατί πράγματι ο κήπος, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, επανέρχεται συχνά στο έργο του Μπαμπούση: ως η οριοθέτηση ενός άλλου κόσμου, ως η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στη ζωή, όπως είναι, και στη ζωή, όπως θα μπορούσε να είναι, ως η αντίθεση στους τοίχους από τσιμεντόλιθους που ο ίδιος αγαπά να υψώνει σε άλλα έργα του.

Ο κήπος βρίσκεται συμβολικά μέσα στην αίθουσα, παραμένοντας ταυτόχρονα, αέριος και ζωντανός έξω από αυτήν. Μας προ(σ)καλεί να κοιτάξουμε πέρα από κάθε λογής τοίχους, να περιηγηθούμε στον πραγματικό κήπο που βρίσκεται πίσω από αυτούς, να ανακαλύψουμε και να καλλιεργήσουμε τους δικούς μας, προσωπικούς κήπους που βρίσκονται εντός μας.

Αν γυρίζαμε τον χρόνο πίσω, θα βλέπαμε ότι η δημιουργία του κήπου δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Όμως ο Μπαμπούσης δεν το έβαλε κάτω. Και σήμερα, μετά από πενήντα χρόνια καλλιτεχνικής παρουσίας, μπορεί, σαν άλλος βολταιρικός Καντίντ, να αναφωνήσει με σιγουριά και ικανοποίηση: «Cela est bien dit ... mais il faut cultiver notre jardin»...

Παναγιώτης Φατοσέας, φοιτητής ΘΙΣΤΕ/ΑΣΚΤ, επιμελητική ομάδα

As an attempt to make nature familiar to man, the garden is for Michel Foucault a characteristic example of heterotopia, that is, a world within another world. Such a heterotopia is Baboussis's garden, a utopian vision made real in the urban industrial landscape of Pireos Street, which the artist captured in his night photographs of the School's parking lot. Baboussis wanted to turn the dystopia of this parking lot into a eutopia.

The artist has created a garden without the strict adherence to the rules of geometry or the architectural precision that would refer to the gardens of the East. Instead, he chose various local trees and plants, and left the last word to nature itself, which, charmingly following its unmistakable course, gave an authentic garden, surrendered to a constant natural change, the common fate of every living organism. In full respect of the history of the site, Baboussis reserved a "triumphant" route under a magnificent pergola to the wooden garden house. The small garden hut wisely balances between reality and the realm of the symbolic, being a reminder of human presence, a barometer of the entropic process that takes place at every point of the garden, but also a potential reference to Le Corbusier's hut. Since then, the garden of the ASFA has maintained a constant dialogue between the natural and the urban, the familiar and the unfamiliar, with all kinds of plants and trees growing under the Attic light and the sounds of the chisels from the nearby sculpture workshops. Ultimately, the garden functions in multiple ways, as an exhortation to renegotiate man's relationship with nature, as an attempt to reconfigure, on a new basis, human relationships, and as a proposal for social reconfiguration.

Is this garden so important to Baboussis that he named and signified the exhibition for the fifty years of his artistic career, after it? "The garden is the smallest parcel of the world and then it is the totality of the world", Foucault would say. So here too, the garden is only a small part of the artist's multifaceted work, but it contains all the truth and philosophy of his work. For indeed the garden, in one way or another, recurs frequently in Baboussis' work: as the demarcation of another world, as the dividing line between life as it is and life as it could be, as the counterpoint to the concrete block walls he loves to erect in other of his works.

The garden stands symbolically within the exhibition room, while remaining, at the same time, intact and alive outside of it. The garden invites and challenges us to look beyond all sorts of walls, to navigate the real garden behind them, to discover and cultivate our own personal gardens that lie deep within us.

If we were to go back in time, we would see that creating the garden was no easy task. But Baboussis didn't give up. That's why today, after fifty years of artistic presence, he can, exclaim with confidence and satisfaction, like Candide, the hero of Voltaire: "Cela est bien dit ... mais il faut cultiver notre jardin". ...

Panagiotis Fatseas, ASFA/Art Theory and History Dept. student, curatorial team